



NOTAT

1. februar 2021
Dokumentnummer
Initialer-ERST

Orienteringsnotat til Folketinget om dansk høringssvar vedr. Europa-Kommissionens høring ang. kommende initiativ om bæredygtig selskabsledelse

Europa-Kommissionen har den 26. oktober 2020 igangsat en offentlig høring om et initiativ om bæredygtig selskabsledelse (forkortet SCG). Fristen for høringssvar er den 8. februar 2021, og regeringen har udarbejdet et samlet dansk høringssvar, som består af et høringssvar og to annekser.

Europa-Kommissionens høring indeholder to forskellige områder, som her søges sammenkoblet: Dels selskabsledelse og dels virksomheders due diligence processer om samfundsansvar ift. deres værdikæder.

Forud for høringen har Europa-Kommissionen fået udarbejdet to analyser, der mener at identificere en række udfordringer ved de to områder. Ift. selskabsledelse peger Europa-Kommissionens analyse på, at der kan være et modsætningsforhold mellem aktionærens interesser og virksomheders langsigtede strategi, og at aktionærens interesser primært er kortsigtede økonomiske interesser, der handler om profitmaksimering. I forhold til due diligence har Europa-Kommissionen på baggrund af deres analyse foreløbigt konkluderet, at der er brug for lovbundne initiativer for at få virksomhederne til at handle i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv.

Formålet med Europa-Kommissionens høring er at indsamle information om, hvordan området fra EU's side kan reguleres, så der dermed skabes større samfundsansvar i virksomhederne, bedre retssikkerhed for ofrene og harmonisering af lovgivningen på tværs af EU-landene. Høringen bygger oven på de to førnævnte analyser. Høringen skal give Europa-Kommissionen fagligt input i forbindelse med arbejdet med et kommende forslag på området, som forventes fremsat i Q2 2021.

Der har været gennemført en bred høring i både det nationale specialudvalg for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål. Regeringens høringssvar til Europa-Kommissionen bygger bl.a. på de indkomne høringssvar.

Regeringens holdning

Regeringen understreger i høringssvaret, at det er en betydelig prioritet at sikre en grøn og bæredygtig omstilling af samfundet. I denne omstilling spiller private virksomheder en helt central rolle. Derfor støtter regeringen også op om initiativet, der søger at understøtte virksomheder i, i højere

grad strukturerer deres beslutninger ud fra hvad der er bæredygtigt, både ift. fx klima og miljø, men også for menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder. Regeringen mener at virksomheders bæredygtighed, vækst og konkurrenceevne ikke er modsætninger men hinandens forudsætninger samt at fremtidens mest profitable og succesfulde virksomheder bør bygge på grundlæggende bæredygtige forretningsmodeller. En bæredygtig omstilling opnås bedst ved, at ledelser i private virksomheder arbejder strategisk og effektive med bæredygtighed, hvor virksomhederne kan se, at det er i deres egen interesse at sikre en bæredygtig forretningsmodel.

De to initiativer som Europa-Kommissionen arbejder på, deler overordnet set samme formål om at styrke virksomhedernes ansvarlighed og bæredygtighed, men med to forskellige tilgange. I den danske regerings høringssvar opfordres Europa-Kommissionen derfor til at behandle de to initiativer om lovpligtig due diligence og selskabsledelse hver for sig. På nuværende tidspunkt lægges der op til at forslagene behandles samlet.

Det er regeringens holdning, at en succesfuld implementering af lovpligtig due diligence krav i vidt omfang kan indfri målet om at styrke virksomhedernes og deres ledelsers arbejde med bæredygtighed. Due diligence processer er en effektiv måde at tilskynde til mere bæredygtighed på, uden at virksomhedernes handlemuligheder begrænses. At der gennemføres fælleseuropæisk lovpligtig vedr. due diligence er derfor en prioritet for regeringen. I forlængelse heraf er det regeringens holdning, at selvom man støtter formålet og den bæredygtige omstilling af samfundet via virksomhederne, at dette ikke opnås bedst ved at begrænse eller fratage virksomhedsledelser deres normale instrumenter. Fokus bør være på at understøtte virksomhederne i deres arbejde, fremfor at begrænse deres handlemuligheder.

Ydermere er regeringen betænkelig ved, om der foreligger det nødvendige grundlag for at gennemføre den påtænkte regulering af selskabsledelse. Dette bygger på, at den impact assesment, som EY (Ernest and Young) har lavet om selskabsledelse på vegne af Europa-Kommissionen ("Study on directors' duties and sustainable corporate governance"), er svært kritiseret af talrige selskabsretsprofessorer og erhvervsorganisationer. Denne kritik var gentaget overfor regeringen i den høring, der gik forud for dette høringssvar. Regeringen er derfor bekymret for, om grundlaget er utilstrækkelig ift. at retfærdiggøre og underbygge behovet for at regulere forholdet på EU-niveau. Derfor anbefales Europa-Kommissionen at fokusere på initiativet om lovpligtig due diligence.

Foruden de to initiativer der behandles i Europa-Kommissionens høring, er der en række øvrige EU-initiativer, der er på vej eller allerede implementeret der alle har til formål direkte og indirekte at styrke virksomhedernes arbejde med bæredygtighed. Regeringen understreger derfor behovet for at

igangsatte initiativer koordineres grundigt. Det drejer sig bl.a. om en revision af direktivet for ikke-finansiell rapportering (NFRD), disclosure-forordningen for finansielle virksomheder, en ny taksonomi for bæredygtig finansiering, andet aktionærrettighedsdirektiv (SRD II), en handlingsplan for cirkulær økonomi og et aktuelt ”fitness-check” af tømmer-forordningen samt principperne for bedre regulering.

Due diligence

Regeringen bakker i høringssvaret klart op om Europa-Kommissionens initiativ for at skabe ensartet due diligence lovgivning på tværs af EU-lande, bl.a. for at undgå, at varierende nationale lovgivninger på området skaber unødige barrierer for virksomhederne eller skæve konkurrencevilkår, for danske virksomheder der ønsker at tage ansvar for deres værdikæder. Det er regeringens holdning at indførelsen af lovpligtig due diligence vil styrke virksomhedsledelsers mulighed for inddrage andre interesser i deres beslutningsprocesser end blot aktionærens interesser, og at direkte EU-regulering af ledelsesansvar derfor ikke er nødvendigt eller ønskeligt.

Regeringen ønsker overordnet fælles europæiske horisontale regler for due diligence i overensstemmelse med FN’s retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv, OECD’s retningslinjer for multinationale selskaber og ILO trepartserklæring om principperne for multinationale virksomheder og socialpolitik. Dog med mulighed for, at særligt risikofyldte områder kan reguleres yderligere som det fx er tilfældet med Tømmerforordningen og konfliktminerale.

Det er vigtigt, at reguleringen finder den rette balance mellem at være specifik, og dermed bidrage til virksomhedernes retssikkerhed og harmonisering, og samtidig være fleksibel, så virksomhedernes forskellige situationer som følge af branche, størrelse og marked kan rummes. Derudover bør virksomhederne ikke påføres unødige administrative byrder og samtidig skal det tilstræbes, at lovpligtig due diligence ikke fører til en tick-the-box øvelse.

I høringssvaret foreslås det, at EU-reguleringen som udgangspunkt kun omfatter store virksomheder. Dette vil være i lighed med kravene i NFRD. På trods af at mindre virksomheder ikke direkte bør omfattes af reguleringen, vil de mindre virksomheder dog indirekte blive reguleret af kravene, eftersom mange indgår i større virksomheders værdikæder. Når der er indhentet erfaringer med denne model, kan afgrænsningen af reguleringen evt. udvides til også at omfatte mindre virksomheder, såfremt erfaringer tilsiger dette.

Det er gennemgående afgørende for en god regulering med retssikkerhed for både virksomhederne og for potentielle ofre for krænkelse af bl.a.

menneskerettigheder, at Europa-Kommissionen opstiller klare fælles definitioner af begreber som værdikæder/leverandørkæder, forretningsforbindelser, interessenter og tilfredsstillende due diligence processer.

Regeringen henviser i høringssvaret til, at Europa-Kommissionen bør lade sig inspirere af det danske nationale kontaktpunkt (NCP DK), som i dag giver adgang til genoprejsning ved at behandle sager om overtrædelser af OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. NCP DK er nedsat ved lov og består af fem ekspertmedlemmer, der er udpeget af Erhvervsministeriet, fagforeninger, civilsamfundet og erhvervsorganisationer. Mæglings- og Klageinstitutionen for ansvarlig Virksomhedsadfærd (det danske NCP) er en ikke-juridisk institution, som arbejder for at skabe en ramme for mægling, dialog og konfliktløsning. Dialog er ofte både den mest konstruktive og effektive vej frem mod tilfredsstillende løsninger om komplekse problemstillinger i en global virkelighed.

Selskabsledelse

Regeringen understreger i høringssvaret til Europa-Kommissionen, at en grøn og bæredygtig transformation af samfundet ikke kan finde sted uden at erhvervslivet engagerer sig, og skaber de nødvendige løsninger på de store udfordringer, som samfundet står overfor i disse år. Bæredygtighed, vækst og konkurrenceevne er ikke hinandens modsætninger, men grundlaget for hinanden. Regeringen er enig med Europa-Kommissionen i at ledelsen i virksomheder skal styrkes fsva. at inddrage andre interesser i deres beslutningsprocesser end blot aktionærers kortsigtede økonomiske interesser. Hertil mener regeringen at det rette og mest proportionelle instrument til at opnå dette er at indføre lovpligtig due diligence på europæisk niveau, og ikke at indføre hård europæisk regulering af ledelsesretten og ledelsesansvaret i virksomheder. Virksomhederne bør understøttes i deres arbejde med bæredygtighed, og ikke få begrænset deres handlemuligheder ift. at drive deres virksomhed på den måde som ledelsen finder mest optimal.

Regeringen er betænkelig ved Europa-Kommissionens overvejelser om et kommende initiativ om selskabsledelse, der lægger op til et vidtgående indgreb i ledelsesretten og ledelsesansvaret. Såfremt der pålægges selskabers ledelse væsentlige begrænsninger ift. fx udbetaling af udbytte og aktietilbagekøb, kan det fratage ledelsens handlemuligheder for at træffe de nødvendige og effektive beslutninger til gavn for selskabet, hvilket vil kunne skade selskabets drift, udvikling, konkurrenceevne og evne til at tiltrække risikovillig kapital. Regeringen påpeger derudover, at en lovgivning, som tilsidesætter bl.a. aktionærernes ejerrettigheder, kan have karakter af ekspropriation og dermed også være i strid med den danske grundlovs § 73.

Europa-Kommissionen lægger derudover op til at foreslå, at stakeholders skal involveres i både selskabets beslutninger samt håndhævelsen af ledelsens "duty of care". Regeringen påpeger, at hvis selskaberne ikke overholder en pligt til at inddrage stakeholders, kan det få alvorlige konsekvenser

evt. i form af en generel udvidelse af kredsen af søgsmålsberettigede til også at omfatte eksterne stakeholders. Dette vil ydermere kunne svække selskabernes adgang til risikovillig kapital og helt generelt kunne svække muligheden for at have et velfungerende kapitalmarked i EU, der er fundamental for et innovativt erhvervsliv der bl.a. skal sikre den grønne omstilling. Det er regeringens holdning, at involvering af stakeholders i virksomheders og leders beslutningsprocesser bedst opnås igennem indførelsen af lovpligtige due diligence processer som beskrevet ovenfor.

Det er endvidere uklart, hvad anvendelsesområdet for et evt. forslag skal være: om det kun skal omfatte de børsnoterede selskaber og/eller store virksomheder og/eller SMV'er og/eller mikrovirksomheder. Regeringen påpeger derfor, at hvis SMV'er og mikrovirksomheder omfattes af et evt. forslag, vil det medføre betydelige byrder. Det synes ikke hensigtsmæssigt, at eksterne stakeholders skal gives indflydelse på ledelsen af SMV'er og mikrovirksomheder.

De høringssvar regeringen har modtaget i forbindelse høringen til dette høringssvar fremhæver, at det er stærkt kritisabelt, hvis Europa-Kommissionen fremlægger et forslag på baggrund af EY's stærkt kritiserede rapport "Study on directors' duties and sustainable corporate governance". Derfor påpeges det, at det er nødvendigt, at Europa-Kommissionen tilvejebringer et bedre beslutningsgrundlag såfremt de ønsker at gå videre med forslag om regulering på området. Regeringen støtter og arbejder aktivt for en bæredygtig omstilling, men det er regeringens holdning, at der allerede findes igangværende og nyligt implementeret EU-regulering, der mere effektivt understøtter og tilvejebringer den bæredygtige omstilling. Dette gælder fx NFRD, disclosure- og taksonomiforordningen, SRD II, der med midler som rapportering og transparens understøtter den markedsbaseret omstilling bedre.